

IN MEMORIAM

Prof. dr. sc. Nada Smolić-Krković

(Vinkovci, 1923. - Zagreb, 2016.).

Krajem 2016. godine napustila nas je prof. dr. sc. Nada Smolić-Krković. Ovaj prigodni prikaz njezinog života i rada započet ćemo razmišljanjem jedne od njezinih nekadašnjih studentica, ugledne socijalne radnice Ana Balaban:

»Profesorica Nada Smolić-Krković jedna je od najvažnijih, ako ne i najvažnija, osoba za razvoj profesionalnog socijalnog rada u Hrvatskoj. Kao profesorica Više škole za socijalne radnike u Zagrebu, prepoznala je ograničenja dvogodišnjeg obrazovanja za brojne izazove koje su pred ovu struku stavljale društvene i gospodarske prilike te se zalagala i dala veliki poticaj osnivanju četverogodišnjeg visokog obrazovanja socijalnih radnika. Kada je, 1971. godine, osnovan Međufakultetski studij za socijalni rad, profesorica Smolić-Krković nije bila samo predavač ključnih kolegija, već i kreator njegovog sadržaja i organizacijske strukture, koji su za tadašnje vrijeme bili uistinu inovacijski. Naime, shvativši da profesija socijalnog rada zadire u različite pore društvenih, međuljudskih, obiteljskih, partnerskih i dr. odnosa, zalagala se da studenti socijalnog rada steknu znanja i vještine iz različitih područja – pravnih znanosti, ekonomije, psihologije, sociologije, defektologije..., i to uključivanjem u nastavu na matičnim studijima, učeci tako pojedine sadržaje od tada najboljih profesora.

Kao profesorica kolegija »Socijalni rad« na svim godinama Međufakultetskog studija socijalnog rada koristila je iskustva stečena sudjelovanjem na brojnim međunarodnim kongresima i savjetovanjima te su sadržaj i način njenih pre-

davanja bili znatno ispred svog vremena. Tako su, primjerice, studenti učili igrati uloge, kako bi bolje spoznali sebe, svoje motive izbora upravo toga zanimanja, ali jednako tako, kako bi bolje razumjeli osobe s kojima će se susretati u svom budućem radu. Njeno poimanje socijalnog rada vidljivo u radovima »Dinamika intervjua u socijalnoj anamnezi«, »Motivacija u socijalnom radu« i dr. i danas služe kao temelj stručnog djelovanja socijalnih radnika, a »Supervizija u socijalnom radu« svjedoči o prepoznavanju potrebe stvaranja uvjeta za profesionalni rast i razvoj profesije i podrške socijalnim radnicima u svakodnevnom radu. Profesorica Smolić-Krković bavila se vrlo širokim spektrom tema, zanimali su ju djeca i mladi, ali isto tako, i starenje i problemi starih, o čemu govore njeni brojni radovi. Iako po osnovnom obrazovanju psihologinja, Nada Smolić-Krković ostavila je neizbrisiv trag u razvoju socijalnog rada i obrazovanju socijalnih radnika na ovim prostorima.«

Kratki životopis

Prof. dr. sc. Nada Smolić-Krković diplomirala je psihologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1949., gdje je i doktorirala 1953. Na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu radila je od 1949. do 1959. godine (Ajduković, 1999.), kada je zbog osobnih razloga prešla na Višu školu za socijalne radnike. Radila je i kao profesorica i na Međufakultetskom (Interfakultetskom) studiju socijalnog rada (Kljaić, 2002.). Bavila se raznim područjima psihologije i socijalnog rada, ali najpoznatija je ostala po istraživanjima iz područja psihologije starenja i gerontologije (Ravlić, 2008.: 64).

Na Višoj školi za socijalne radnike, predavala je sljedeće kolegije: »Opća psihologija«, »Razvojna psihologija«, »Psihologija ličnosti«, »Socijalna psihologija (odabrana poglavlja)«, »Industrijska psihologija (odabrana poglavlja)«, »Delinkvencija maloljetnika«.

Kada se 1971. godine osniva »Međufakultetski studij za socijalni rad«, profesorica Smolić-Krković predaje kolegije: »Socijalni rad (na sve četiri godine studija)« i »Gerontologija« u na 3. godini studija.

Bila je gost predavač i povremeni predavač na:

- Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu
- Školi za fizioterapeute u Zagrebu
- Filozofskom fakultetu u Sarajevu
- Školi socijalnog rada u Ljubljani.

Sudjelovala je na oko 30 međunarodnih i 20 nacionalnih kongresa i stručnih skupova. Nagradu za životno djelo primila je 1978., a nagradu za istraživački i znanstveni rad 1979. godine. Pri Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO) bila je povremeni stručni savjetnik za područje starenja.

Profesorica Nada Smolić-Krković dugi je niz godina bila u mirovini (umirovljena je na svoj zahtjev akademske godine 1983./84.). Nažalost, nije održavala kontakte s djelatnicima Studijskog centra socijalnog rada, ali je održavala i dalje kontakte s kolegicama i kolegama iz međunarodne zajednice koji su je iznimno cijenili. Aktivno je sudjelovala na poslijediplomskim tečajevima »Social Gerontology in International and Cross-Cultural Perspectives« na IUC Dubrovnik. Tijekom tog razdoblja razvila je prijateljstvo s Ann Dill, uglednom američke sociologinjom sa Sveučilišta Brown, od koje smo i čuli za njezinu smrt. Profesorica je i profesionalno i osobno bila najduže u kontaktu sa socijalnom radnicom Marijanom Ljubić iz Doma za starije osobe Trnje, a posljednje dane života, provela je u tom domu. Glavni izvor podataka za ovaj prilog je njen životopis pronađen u ostavštini, a koji nam je ustupila upravo Marijana Ljubić.

Njena ljubav i poštovanje prema profesiji socijalnih radnika jasno se vidi u zapisu iz njene ostavštine koji prenosimo u originalu. Nažalost, ne znamo za kojoj prigodu je priredila ovo obraćanje, no znamo da je tada već bila više od 10 godina u mirovini. Imali smo potrebu pokazati ovaj autentični iskaz topline i snage odnosa Nade Smolić-Krković i socijalnih radnika, njezinih nekadašnjih studenata.

G. XII. 2017.

Dragi moji,

Vama, socijalnim radnicima, koji u svom mukotrpnom radu činite sve, da pomognete ljudima, koji su svoju starost dočekali osamljeni, bolesni i iznemogli, siromašni i poniženi, neutješni i posebno ^uratom-dušom i tijelom unesrećeni - ŽELIM ZAHVALITI:

- na nesebičnoj ljubavi, razumijevanju, požrtvovanju i svemu učinjenom za ljude o kojima brinete
- hvala Vam za isplakane suze
- hvala za neprospavane noći
- hvala za sve proživljene boli i strahove
- hvala za hrabrost
- hvala za onu Vašu toplu ruku, koja je često ostala jedina, da prihvati starog čovjeka i pomiluje ga
- hvala za izgovorene bezbrojne riječi utjehe
- hvala za bezgranično strpljenje
- hvala, što ste izdržali strepnju i neizvjesnost za vlastitu djecu i obitelji, jer često dajete prednost brizi za one, kojima ste jedina nada i utočište
- hvala, jer niste iznevjerili svoje srce, svoje znanje i zakletvu svoje profesije
- hvala za žrtvovano zdravlje

OD SRCA VAM HVALA ZA SVE! HVALA-riječ je i osjećaj onih, koji u Vas vjeruju. Za Vas je to jedina nagrada. Nagrada za Vašu savjest i smisao Vašeg života, koji ne prolazi uzalud.

Vaša
Nada Smolić-Kzorić

Izbor iz popisa objavljenih radova

Iz popisa objavljenih radova, koji je sastavila sama profesorica Smolić-Krković, te monografije objavljene povodom 70 godina Odsjeka za psihologiju (Ajduković, 1999.) izdvojili smo radove koji najbolje opisuju široki raspon njezinog istraživačkog i stručnog djelovanja te koji su imali najveći utjecaj na razvoj socijalnog rada u Hrvatskoj.

- Smolić-Krković, N. (1951). Racionalna organizacija učenja. *Organizacija rada*, (7), 1-8.
- Smolić-Krković, N. (1952). Ispitivanje interesa naše omladine. *Psihološki bilten*, (2).
- Smolić-Krković, N. (1953). Psihologija motivacije. *Prosvetno delo*, (1-2), 39-47.
- Smolić-Krković, N. (1964). *Emocije kod djece*. Beograd: Rad.
- Smolić-Krković, N. (1966). *Zašto i kako učiti*. Zagreb: Školska knjiga.
- Smolić-Krković, N. (1967). *Motivacija u socijalnom radu*. Zagreb. Društvo socijalnih radnika SRH.
- Smolić-Krković, N. (1969). *Novi doprinosi na području gerontologije*, 9 (3-4), 50-63.
- Smolić-Krković, N. (1970). Motivacija u teoriji »socijalnog rada na slučaju«. *Socijalni rad*, 10 (1-2), 32-36.
- Smolić-Krković, N. (1970). Neki prijedlozi za rad sa starijim građanima. *Socijalni rad*, 10 (3-4), 125-130.
- Smolić-Krković, N. (1970). O interesu i metodama njegova ispitivanja. *Pedagoški rad: Časopis za pedagoška i kulturno-prosvjetna pitanja*, 25, (1), 237-46.
- Smolić-Krković, N. (1972). Socijalna zaštita i potrebe starih ljudi. *Sociologija sela*, 10, (3-4), 37-49.
- Smolić-Krković, N. (1974). *Gerontologija: Priručnik za socijalne radnike*. Zagreb: Savez društava socijalnih radnika.
- Smolić-Krković, N., Milinković, D. & Visinski, A. (1976). *Longitudinalna studija socijalno ekonomskog stanja starih ljudi u seoskim područjima SR Hrvatske: konačni izvještaj*. Zagreb: Republički zavod za socijalni rad.
- Smolić-Krković, N. (1976). Problems of the structure of the educational system for the training and legitimization of personnel in the social services profession. *Eurosociological reports*, 8.
- Smolić-Krković, N. (1977). Ageing, bureaucracy and the family. In: Smolić-Krković, N. (ed.), *Family, bureaucracy and the elderly*. Duke University Press, 1977.

- Smolić-Krković, N. (1977). *Dinamika intervjuja u socijalnoj anamnezi – supervizija u socijalnom radu*. Zagreb: Savez društava socijalnih radnika Hrvatske.
- Smolić-Krković, N. (1979). Ageing in Yugoslavia. In: Thursz, J. Vigilante.(ed.), *Reaching the aged*. London: SAGE Pub., Chpt. 11.
- Smolić-Krković, N. (1979). *Socijalni rad i novi Obiteljski zakon*. Zagreb: Republički zavod za socijalni rad.
- Smolić-Krković, N. (1987). Small area planning for the elderly, Zadar, Yugoslavia. In: *The care for elderly people – a perspective from Yugoslavia*. Copenhagen: WHO.

I na kraju nekoliko osobnih riječi. Radovi i knjige prof. dr. sc. Nade Smolić-Krković pokazuju široki istraživački i stručni interes koji je bio »ispred vremena« i tadašnje razine razvoja socijalnog rada. Pri tome je umješno isprepletala psihologijske znanstvene spoznaje s potrebama prakse socijalnog rada.

U vrijeme kad nije bio postojao pritisak u akademskoj zajednici da se objavljuje u inozemstvu, prof. Smolić-Krković je objavljivala svoja istraživanja u području gerontologije kod uglednih međunarodnih izdavača. Njezina istraživanja u području starenje su još uvijek značajni izvori i citiraju se u recentnim udžbenicima kao što je npr. u knjizi Nancy Datan i »Leon Ginsberg »Life-Span Developmental Psychology: Normative Life Crises« (2013).

Igrom slučaja područja kao što je to grupni rad, supervizija ili motivacija u socijalnom radu, a u kojima je prof. Nada Smolić-Krković napravila pionirske iskorake za razvoj profesije socijalnog rada i obrazovanje socijalnih radnika, su i područja mog profesionalnog interesa. Bilo mi je profesionalno zadovoljstvo da ih mogu razvijati i da su nakon više od 30 godina postali dio prakse socijalnog rada. Često sam osjećala ponos da mogu kolegicama i kolegama iz međunarodne akademske zajednice naglasiti da smo jedna od rijetkih europskih zemalja koja je već sredinom 70-ih godina imala knjigu o superviziji. Imali smo tu knjigu upravo zahvaljujući suvremenom promišljanju potreba socijalnih radnika prof. dr. sc. Smolić-Krković. Iako su naši profesionalni kontakti bili rijetki, njezino djelovanje kao psihologinje u području obrazovanja i istraživanja u socijalnom radu bili su mi značajan profesionalni uzor.

LITERATURA

1. Ajduković, D. (ur.) (1999). Psihologija znanost za čovjeka 21. stoljeća. 1929.-1999. *70 godina Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. Zagreb: Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet.
2. Kljajić, S. (2002). Međufakultetski (Interfakultetski) studij za socijalni rad Sveučilišta u Zagrebu. U: Ajduković, M. (ur.), *50 godina Studija za socijalni rad*. Zagreb: Studijski centar socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 51-77.
3. Ravlić, S. (ur.) (2008). *Hrvatska opća enciklopedija*. Zagreb: Leksikografski zavod M. Krleža, (10), 64.

Priredile: Marina Ajduković i Ksenija Švenda-Radeljak

